

päwani, jaetasse kolme jao sisse, mis need on: 1) se wana aeg, 2) se keskmine aeg ja 3) se uus aeg. Pea 4 tuhat aastad pärast inimesse soo loomist, kuidas sedda arwatakse, ilmus Kristus ma peale Roma keisri Augustusse wallitsusse ajal, Bethlehemi linnas 7 wersta Jerusalemmast lõuna pole, ja tema järrelkäijid üiti pärast Kristi, ehk Kristusse rahwaks, mis sõnast ma rahwaks risti rahwast on teinud. Neil esimesel Kristi ehk risti usse ajjuil, kos weel paggana ja Juida rahwa usk ülle kõige se mailma wallitses, ja need ütsikud risti usse inimesed siin ja seal sallamahti, et ennast taggakiusamisse eest peita, teiste ulgas ellasi, ödel irnu pärast kowade ja süggawa metsade sees pahwelle tullid, mis ilm illota ja uhkusega peti, lihti, ilm kombetega, kuidas agga ütsi se südda sedda pahwet teha andis, olli se Jumala tenistus wäga mõistlik ja selge. Pärast sedda, kui apostlite läbbi jo siin ja seal weikesed kogodused ülessaadud ollid, siis wallitsejaid need eneste tallitajiks ja eestseisjiks sedda ehk teist wanemat rahwa seast, ja neid üiti prestriterideks, se on kogodusse wanemiks, ja nende ülle wallitsejaid nemad piiskopiid, ehk üllewatajjid. Kui nüid risti usk ilka laiemaks läinud ja ilka rohkem se paggana ussu ülle wõito sama allanud olli, siis läks ka se ea risti rahwakenne ilka uhkemaiks ja uhkemaiks, ka tiggedamaks, nenda et need, sedda enne isse kiufati, tagga aeti, tullega põlletati ja kõiha ellajatte ette ei deti, nüid isse teisi tagga kiufama, tagga ajama ja

pinama affassid, neid paggana rahwid, kui ka isse endid oma keskes. Need piiskopid, mis pea linnade sees ellasi, arwasid endid opis enam ollewad, kui neid, kes maal ehk weikesse linnade sees ellasi. Wimateks tõstis se piiskop, kes Roma linnas ellas, se on se wana pea linnas, kost se keiser oma owiga ärra läinud olli, ennast kõige üllemaiks ja kutsus ennast papstiks, se on isfaks. Keiser ellas kangel, ei wõinud igga ferd nähha, mis pap seal teggi ja nõnda tõusis siis se seal aega möda järt järgult ilka kõrgemalle, nõnda et tema wimati, kui meie sedda allamal täielikkumalt nähha same, kõige keisrite ja kuningate ülle siin ma peal olli. Sedda suurt wallitsust said need papstid eneste mitmesuguste kauni õppetuste läbbi, mis nemad eneste kassuks wälja ollid mõttelnud, kui on: 1) se papst on Jumala ja Kristusse assemel siin ma peal, ja se pärast on siis ka tema käes se meelwald, teha ja wallitseta, kuidas tema tahhab, pörgo eita ja jälle sealt wälja tõmmata, ärra neda iggawesses ajaks, ja jälle seft lahti teha, kuidas agga se tema ea meel sedda tahhab; 2) se papst ei wõi ial eksida; mis tema teeb ja tahhab, se on kõik õige, on kõik otse kui ollaks Jumal isse sedda taewas teinud ehk eaks arwanud; 3) et ferrilulle ka natti-keine rahha sata, õppetati, et igga ing pärast surma mitte kõihe taewa ehk pörgo ei sa, kuhho ka sedda ärra teinud on, waid esite se puhkastamisse tulle sisse lähheb, kos tedda esite natti-keine aljastasse,